

En introduktion till WeavePoint 8 demo version

Demoversionen är det fullständiga WeavePoint med undantag för att det inte går att spara egna mönster. Det går att testa olika sätt att skriva ut de exempel som finns i programmet. Introduktionen beskriver det viktigaste för att börja undersöka programmet.

Att använda ett vävprogram

Ett vävprogram för dator är ett ritprogram där vävstolens arbetsätt är inbyggt.

Vävprogrammet ”vet” hur man konstruerar solvnotor, trampordningar och uppknytningar och hur man på olika sätt arbetar med mönster för vävning. Dessutom finns ett ritprograms alla vanliga hjälpmedel, att klippa och klistra, att färgsätta, att omvandla mönstret, att visa mönstret på olika sätt, att göra uträkningar mm. Allt detta gör att arbetet går snabbare och enklare än att rita för hand.

Det finns en väsentlig skillnad mellan att rita för hand på rutpapper och att rita med hjälp av datorn. När man använder papper och penna ritar man upp bindningen på ett rutpapper utan att ta hänsyn till varp- och inslagsfärger. Ett vävprogram däremot utgår från att väven består av färgade trådar. Rutorna är egentligen trådar och man kan också välja att visa dem på det sättet. Så länge de består av enbart rött och vitt kommer det att se ut och fungera precis som när man ritar på rutpapper med rödpenna.

På papper ritar man med pennan en röd ruta och det betyder att den varptråden är sänkt och att inslaget ligger på rätsidan. På datorn fyller man inte rutorna med färg, utan markerar att den varptråden ska vara sänkt och att inslagets färg ska synas (enligt skandinavisk vävtradition). Programmet tar hela tiden med i beräkningen vilka färger som lagts in i varp och inslag. Rutan får då den färg som inslaget har. Det här gör datorn till ett suveränt redskap för att visa färg effekter för olika bindningar.

Vävprogrammet kan konstruera solvningar, trampningar och uppknytningar från ett bindemönster, liksom det kan konstruera ett bindemönster utifrån en inredning. Men programmet har inte kunskaper i bindningslära, den kunskapen måste man ha själv.

Det är tillåtet att skriva ut denna introduktion för eget bruk.
Det är inte tillåtet att skriva ut hela eller delar av den i något annat syfte.

Arbetsytan och arbetsredskapen

Arbetsytan

Under menyn Visa kan man välja mellan att arbeta i Inredning eller i Mönster. Arbetsytan ser olika ut och används till olika uppgifter. Under arbetet kan man växla mellan Inredning och Mönster.

Inredning

Här visas bindemönstret med solvning, trampning och uppknytning. När man fyller i solvning, trampning och uppknytning ritas bindemönstret upp. Därefter kan man göra förändringar direkt i bindemönstret. Sådana ändringar påverkar uppknytningen. Solvning och trampning förblir dock oförändrade och förändringarna kommer att upprepas genom hela mönstret. Gör man förändringar i solvning, trampning eller uppknytning ritas bindemönstret om, men den övriga inredningen förändras inte.

Det här är användbart om man har en väv och vill se vad som händer om man trampar den på ett annat sätt, eller vad som händer om man ändrar trampuppknytningen.

Under menyn Inredningar finns ett antal färdiga solvningar, trampningar och uppknytningar.

Man kan använda 9 600 varptrådar och inslag.

Mönster

Här fylls skärmen av ett enda stort rutsystem. Det är samma rutsystem som bindemönstret i Inredning. Man kan rita helt fritt över en yta som är 2 400 x 2 400 rutor. Man kan kopiera och sedan klistra in på alla möjliga sätt.

Växla mellan Inredning och Mönster

När man byter från Inredning till Mönster kommer enbart en rapport av mönstret att visas. Det är för att göra det lättare att arbeta med mönsterrapporten. Välj Redigera | Upprepa, med rutan Fyll Mönster markerad, för att återfå hela mönstret.



På verktygsfältet finns en genväg till Upprepa.

Om bindemönstret är större än 2 400 x 2 400 trådar beskärs det när man går till Mönster.

Om man ritat ett bindemönster i mönsterläge och därefter väljer Inredning kommer det att visas med en fullständig inredning. Sedan kan man fortsätta att bearbeta mönstret.

Om mönstret består av mer än 128 olikvävande trådar = 128 skaft blir det beskuret när man går till Inredning.

Arrangera arbetsytan

I svensk vävtradition betyder en fylld ruta att varptråden är sänkt. I de flesta andra länder och i maskinvävning markerar man istället varptrådarnas höjning. Solvnotan brukar finnas under bindemönstret, med skaft 1 högst upp och trampningen brukar ligga till höger om bindemönstret med trampa 1 till höger. Det vanliga är att första tråden är längst till höger och att första inslaget ligger längst ner. I en del äldre vävböcker visas ibland solvnotan ovanför bindemönstret. I amerikanska vävtidskrifter ligger ibland första inslaget längst upp.

Man kan därför ha behov av att ibland ändra placeringen på solvnotan och från vilken varptråd och inslag programmet väljer att börja konstruera mönstret.

Under Alternativ | Inställningar finns olika valmöjligheter för hur mönstret med inredning kommer att se ut på skärmen och i utskrift.



Inställningar når man enklast med genvägsikonen till höger på verktygsfältet.

Börja med att se under fliken Vävstol. Här är det viktigaste att välja typ av vävstol. Har man en vanlig vävstol, vare sig överbindningen sker med nickepinnar eller med en kontra-marsch, väljer man Trampning och uppknytning.

För bordsvävstolar och datorstyrda vävstolar väljer man Liftplan. Trampordningen och uppknytningen ersätts då av en liftplan. Liftplanen är det schema som visar hur skaften styrs. Ritar man ett damastmönster kan liftplanen användas som dragnota för mönstret.

Under flikarna Skärmbild och Positioner finns alla de val som bestämmer hur mönstret ska visas på skärmen, var man vill ha solvnotan placerad och vilken varptråd/inslag/skaft/trampa som är nummer 1. Bindemönstret kan visas med eller utan rutmönster. Det kan också visas som trådar. Att visa mönstret som trådar kan i många fall hjälpa till att förstå hur trådarna binder i väven.

Den traditionella inställningen i svensk handvävning är:

- **Val i fliken Vävstol:** Trampning och uppknytning, Enkeltrampning, Sänkning.
- **Val i fliken Skärmbild:** Solvnotan under bindemönstret.
- **Val i fliken Positioner:** Skaft 1 uppe, Trampa 1 till höger, Solvningen börjar till höger, Inslagsordningen börjar nerifrån.

Har man en solvning med många skaft kan man dölja solvningen för att se mer av mönstret. Det är användbart när man ritar i trampningen eller bindemönstret.



På verktygsfältet finns en genväg.

Arbetsredskapen

På verktygsraden finns dels verktyg som man endast når där, dels genvägar till funktioner som också finns under menyer. På statusraden visas nyttiga uppgifter.

Verktyg



Penna – Rita fritt.



Linje – Dra linjer.

Pennan och Linjen väljs med genvägsikoner. Med S-tangenten kan man växla mellan dem.

Tryck på vänster musknapp för att rita. Tryck på höger musknapp för att sudda.

När man ritar linjer ställer man pekaren där linjen ska börja, håller vänster musknapp intryckt, drar ut linjen till den punkt där den ska sluta och släpper musknappen. Med både Penna och Linje kan man fylla enskilda rutor genom att klicka i rutan.

Man kan också använda tangenterna för att rita. Välj under Redigera | Tangentläge. Använd piltangenterna för att flytta markören, mellanslagstangenten för att fylla eller sudda i en ruta. När man markerat en varptråd eller ett inslag flyttas markören till nästa varptråd/inslag.



Markera

Använd verktyget för att dra en ruta omkring den del som ska klippas ut eller kopieras. Välj Redigera | Klipp ut eller Kopiera. För att klistra in kopian, markera det område där det ska klistras in och välj Redigera | Klistra in eller Klistra in special.

Återgå till att rita genom att högerklicka.

Med M-tangenten väljer Markera.

Färgpaletten



Genvägen öppnar färgpaletten. Bredvid genvägsikonerna finns färglådan. Den visar vilken färg som för tillfället är vald.

Man väljer färg genom att klicka på den färg i färgpaletten eller färglådan man vill använda. Nedersta fältet på paletten visar den valda färgen. Genom att klicka på det fältet ändrar man antalet färger som visas i paletten – 16, 64 eller 256 färger.

Eftersom WeavePoint arbetar med varptrådar och inslag, så är det dessa man färgsätter. Varpens färger lägger man in i färgordningen nedanför solvningen och inslagets i färgordningen till höger om trampningen.

Genom att dubbelklicka på en färg i färgpaletten kommer man till Windows färgdialog där man kan blanda egna färger. Blanda en färg och klicka OK. (Lägg till egna färger används inte i WeavePoint).

Under menyn Inredningar finns färdiga färgordningar. De är användbara för att prova olika färg effekter.

Mönsterrutan

Mönsterrutan visar bindemönstret i minsta zoom. Man kan flytta fönstret och ändra storleken på det genom att dra i kanterna eller hörnen.

Genom att klicka i fönstret kan man snabbt komma till en annan del av huvudfönstret. Det ställe man klickar på kommer då att visas i mitten av huvudfönstret. Det här är ett effektivt sätt att få en överblick och förflytta sig i ett stort mönster.

Zoom

När man vill se en stor del av mönstret använder man en liten zoom och när man ritar detaljer går lättast när rutorna är större. Klicka till vänster eller till höger om reglaget för att öka eller minska storleken på rutorna. Smidigare är att använda vänster och höger piltangent. Home och End växlar mellan minsta och största zoom. PgUp och PgDn ändrar zoomen med tre steg i taget.

Statusraden

Statusraden längst ner på skärmen visar antalet varptrådar och inslag för det aktuella fönstret. Markörens position visas till höger. Om markören pekar på färgordningarna visas också färgindex (färgens nummer i färglådan). Längst till höger visas om man ritar med höjda eller sänkta varptrådar. Markeringen till vänster därom visar om man valt med eller utan färger.

Längst till vänster på statusraden visas storleken på ett markerat område.

Visa det färdiga tyget

I **Visa | Tyginställningar** bestämmer man tätheten i varp och inslag och visar tyget som Normalt, Varpeffekt, Inslagseffekt eller som Dubbelväv.

I **Garn | Garninformation** kan man lägga in värden för de olika garnerna/färgerna och på så sätt visa tunna och tjocka trådar, och också visa mellanrum mellan trådarna.

Studera de exempel som följer med demoprogrammet. Läs i Anteckningar i mönster-exemplen hur tygerna kan visas och studera de två dialogrutorna.



Genvägsikon till Garn.



Genvägsikon till Tyg.

Snabbkommandon

Med P-tangenten väljer man Penna.

Med L-tangenten väljer man Linje.

Med M-tangenten väljer man Markera.

Med S-tangenten stegar man mellan Penna, Linje och Markera.

Med D-tangenten går man mellan Inredning och Mönster (eng. Draft och Design).

Med F-tangenten öppnar man dialogrutan Tyg (eng Fabric)– och stänger om man inte ändrat.

Med G- tangenten öppnar man dialogrutan Garn – och stänger om man inte ändrat.

Öka och minska zoom med höger och vänster piltangent. Man zoomar i tre steg med PgUp och PgDn. Home och End växlar mellan minsta och största zoom.

Insert och Delete lägger till respektive tar bort.

| | | |
|--------------------|--------|-----------------------------------|
| Öppna | Ctrl+O | |
| Öppna med bilder | Ctrl+B | |
| Spara | Ctrl+S | |
| Nytt | Ctrl+N | |
| Ångra | Ctrl+Z | |
| Gör om | Ctrl+Y | |
| Upprepa | Ctrl+R | |
| Klipp ut | Ctrl+X | |
| Kopiera | Ctrl+C | |
| Klistra in | Ctrl+V | |
| Klistra in special | Ctrl+W | |
| Modifiera | Ctrl+M | |
| Beskär | Ctrl+K | |
| Markera | Ctrl+E | |
| Färger | Ctrl+L | växlar mellan med och utan färger |
| Inställningar | Ctrl+I | öppnar dialogrutan Inställningar |

Ytterligare snabbkommandon

Välj en färg från färgordningarna genom att högerklicka på den.

Med Högerklick återgår man från Markera till Linje/Penna.

Börja om

Om man har ett mönster på skärmen och vill börja på nytt med ett tomt mönster väljer man Arkiv | Nytt. Redigera | rensa är också användbart.

När man väljer Nytt, och markerat WeavePoints standardpalett, väljs varp- och inslagsfärger så att en markerad ruta kommer att vara röd.

Räkna ut en väv

Under menyn Alternativ finns Project Planner. Det är en kalkylator för vävning. Alla formler som används när man räknar ut en väv finns inlagda. Den är praktisk och lätt att använda. När alla siffror är inlagda kan man ändra och se om t.ex. garnet man har räcker om man gör väven bredare, hur många trådar man ska varpa för en viss täthet och skedbredd mm. Genom att kombinera med uppgifterna under menyn Analys är det enkelt att räkna ut hur mycket garn det går av varje färg i en randig varp.



Martinsson & Eriksson, Södertorg 2E, SE-621 57 Visby
tel +46 (0)498-28 41 42 • www.m-e.se
aa.martinsson@m-e.se • martin.eriksson@m-e.se